

EJ SEKRETESSBELAGT

Kommissionens beslut

av den 7 februari 2001

**om att en koncentration är förenlig med den gemensamma marknaden
och EES-avtalet**

(Ärende nr COMP/M.1853 – EDF/EnBW)

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA
BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 57.2 a i detta,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer¹, senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97², särskilt artikel 8.2 i denna,

med beaktande av kommissionens beslut av den 2 oktober 2000 om att inleda ett förfarande i detta ärende,

efter att ha gett de berörda företagen tillfälle att yttra sig om kommissionens invändningar,

med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén för koncentrationer³, och

av följande skäl:

1. Den 31 augusti mottog kommissionen en anmälan enligt artikel 4 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 (nedan kallad koncentrationsförordningen) om en föreslagen koncentration genom vilken Electricité de France (nedan kallat EDF), Frankrike,

---

¹ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1. Rättad version i EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.

² EGT L 180, 9.7.1997, s. 1.

³ EGT

tillsammans med Zweckverband Oberschwäbische Elektrizitätswerke (nedan kallat OEW) skulle få gemensam kontroll över företaget Energie Baden-Württemberg AG (nedan kallat EnBW) i den mening som avses i artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen.

2. Den 2 oktober 2000 beslutade kommissionen enligt artikel 6.1 c i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet att inleda ett förfarande i detta ärende.
3. Förhöret genomfördes den 20 och 21 december 2000.
4. Rådgivande kommittén diskuterade utkastet till detta beslut den 31 januari 2001.

I. PARTERNA OCH TRANSAKTIONEN

5. EDF är ett helstatligt företag som verkar inom alla områden som rör försörjning och överföring av el i Frankrike. Den driver det nationella transmissionsnätet. Genom sitt dotterföretag EDF International (nedan kallat EDFI), som är ett holdingföretag, har EDF ägarintressen i elföretag i många europeiska länder inbegripet Belgien, Förenade kungariket, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Schweiz, Spanien, Sverige och Österrike. De viktigaste ägarintressena redovisas i punkt 85. Utanför Frankrike verkar EDF också inom handeln med el genom EDF Trading Ltd. (nedan kallat EDFT), som kontrolleras gemensamt av EDF och S.A. Louis-Dreyfus & Cie, Frankrike. Dessutom är EDF verksamt inom områdena konstruktion, drift och underhåll av kraftverk och kraftnät samt tillhandahåller tjänster inom områdena avfallsåtervinning och gatubelysning.
6. OEW är en förening bestående av nio offentliga distrikt i sydvästra Tyskland. Dess huvudsyfte är att verka som delägare i företag inom energisektorerna. Genom sitt helägda dotterföretag OEW Beteiligungsgesellschaft mbH äger OEW 34,5 procent av aktierna i EnBW.
7. EnBW är ett vertikalt integrerat elförsörjningsföretag som verkar inom alla områden som rör försörjning och överföring av el framför allt i sydvästra Tyskland. Dessutom är EnBW verksamt i handeln med el. Andra verksamhetsområden inbegriper gasförsörjning och fjärrvärme, telekommunikationer, avfallsåtervinning och finansiella tjänster.
8. Före den föreslagna koncentrationen ägdes 25,005 procent av EnBW av Landesstiftung Baden-Württemberg GmbH, ett helägt dotterföretag till delstaten Baden Württemberg. Övriga aktieägare i EnBW var och är OEW med en andel på 34,5 procent, Landeselektrizitätsverband Württemberg (12,04 %), Gemeindeelektrizitätsverband Schwarzwald Donau (8,82 %), Technische Werke der Stadt Stuttgart GmbH (9,00 %) och Badischer Elektrizitätsverband (5,40 %).
9. År 1999 organiserade delstaten Baden-Württemberg ett anbuds förfarande i syfte att sälja sina aktier i EnBW. EDFI vann anbuds förfarandet och förvärvade 25,005 procent av aktierna i EnBW. EDFI har sedan dess ökat sin andel i EnBW till 34,5 procent, och har sålunda blivit jämbördigt med OEW enligt aktieägaravtalet.

II. KONCENTRATIONEN

10. Som ett resultat av den föreslagna koncentrationen kommer EnBW att bli ett samriskföretag som kontrolleras gemensamt av EDFI och OEW. Tillsammans har

EDFI och OEW en majoritet av rösterna i EnBW. I aktieägaravtalet anges bindande regler för utövande av rösträtter och inflytande i EnBW vad gäller dess marknadsstrategi och affärspolicy samt föreskrivs ett gemensamt beslutsförfarande i form av röstsammanslagning. Röstsammanslagningen säkrar ett enhetlig utövande av EDFI:s och OEW:s röster under bolagsstämman. En aktieägarkommitté skall säkra att röstsammanslagningen fungerar som den skall. EDFI och OEW utnämner vardera upp till fyra ledamöter till aktieägarkommittén. Innan EnBW:s styrelse eller stämma fattar ett beslut skall aktieägarkommittén ta upp frågan. Om man inte kan nå enhällighet inom aktieägarkommittén måste EDFI och OEW rösta mot den resolution som föreslås på styrelse- eller stämmonivå.

11. Den föreslagna transaktionen utgör därför en koncentration enligt artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen.

III. GEMENSKAPSDIMENSION

12. EDF, OEW och EnBW hade 1999 en samlad global omsättning på över 5 000 miljoner euro (32 057 miljoner euro för EDF, 57 miljoner euro för OEW och cirka 4 111 miljoner euro för EnBW). EDF och EnBW hade vardera en total omsättning i gemenskapen som 1999 översteg 250 miljoner euro (30 484 miljoner euro för EDF och 4 040 miljoner euro för EnBW). Varken EDF eller EnBW har mer än två tredjedelar av sin totala omsättning inom gemenskapen i en medlemsstat. Den anmälda transaktionen har därför en gemenskapsdimension i den mening som avses i artikel 1.2 i koncentrationsförordningen.

IV. BEDÖMNING UR KONKURRENSHÄNSEENDE

A. Relevanta produktmarknader

13. Den föreslagna koncentrationen måste bedömas mot bakgrund av den pågående liberaliseringen av elmarknaderna i Frankrike. Den franska ellagen av den 10 februari 2000⁴ (nedan kallad ellagen) har antagits för att införliva Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el⁵.
14. Enligt artikel 22 i ellagen inbegriper de berättigade kunderna, som definieras i en förordning enligt artikel 19 i direktiv 96/92/EG, alla stora franska industrikunder med en efterfrågan per anläggning på minst 16 GWh per år, vilket motsvarar cirka 30 procent av förbrukningen i Frankrike. Sedan den 20 maj 2000 är kunder med en efterfrågan per anläggning på 16 GWh per år berättigade. Den 31 augusti 2000 offentliggjordes en förteckning över 1 206 företag som därigenom har tillkännagivit att de är berättigade.
15. En ny förordning håller för närvarande på att utarbetas där fler industrikunder kommer att kvalificera sig som berättigade kunder genom att tröskeln sänks från 16 till 9 GWh per år. Efter denna ökning av antalet berättigade kunder kommer

---

⁴ *Loi n° 2000 – 108 relative à la modernisation et au développement du service public de l'électricité* (lag om modernisering och utveckling av allmänna eltjänster).

⁵ EGT L 27, 30.1.1997, s. 20.

marknaden för dessa kunder att motsvara cirka 34 procent av förbrukningen Frankrike, det vill säga en ökning med fyra procentenheter jämfört med rådande situation.

16. I artikel 22 II i ellagen föreskrivs också att oberoende auktoriserade elproducenter som köper el för återförsäljning till berättigade kunder också betraktas som berättigade kunder. Samma regler gäller för *Distributeurs non-nationalisés* (icke förstatligade distributörer, nedan kallade DNN) om de levererar el till berättigade kunder inom sitt lokala distributions- och försörjningsområde.
17. Artiklarna 12–16 i ellagen rör överföring av el. EDF ansvarar för att driva, underhålla och utveckla det franska högspänningsnätet. En särskild division, RTE, har i detta syfte skapats inom EDF. Dess direktör har utsetts genom en departementsstadga. EDF och cirka 150 DNN ansvarar för att driva de franska överföringssystemen. DNN inbegriper kommunala och regionala distributionsenheter.
18. I ellagen föreskrivs en rätt till tillgång till transmissions- och distributionsnätet (regional distribution av el). Frankrike har valt ett reglerat system för tillgång. Man håller på att utarbeta en förordning om villkoren för tillgång till och användning av transmissions- och distributionsnäten som framför allt inbegriper nätanvändaravgifter. Avgifter för att använda transmissions- och distributionsnäten kommer att föreslås av elregleringskommittén (CRE) och godkännas av ansvarig minister.
19. I definitionen av relevant produktmarknad för bedömningen av den föreslagna koncentrationen måste man beakta den pågående liberaliseringen i Frankrike. Man måste skilja mellan försörjningen av berättigade kunder som har rätt att välja leverantör och försörjningen av icke-berättigade kunder, som ännu inte kan välja leverantör (se även kommissionens beslut i ärende IV/M.1557 - EDF/Louis-Dreyfus⁶). Följande bedömning kommer att fokuseras på försörjningen av berättigade kunder.

B. Relevant geografisk marknad

20. I sitt beslut i ärendet EDF/Louis-Dreyfus bedömde kommissionen att den franska marknaden hade en tydligt nationell omfattning på grund av rättsliga och tekniska begränsningar.
21. Kommissionens undersökningar i det aktuella ärendet har visat att marknaden för försörjning av berättigade elkunder bara är nationell till sin omfattning. Före den aktuella liberaliseringen av den franska marknaden kunde någon betydande elimport inte ske.
22. I viss mån är importen (och kommer en tid att så förbli) dessutom begränsad av bristfälliga länkar. Enligt allmänt tillgänglig information uppgår länkkapaciteten mellan Frankrike och dess grannländer till mellan 20 och 25 GW. På grund av tekniska begränsningar uppgår den användbara länkkapaciteten emellertid bara till cirka 10 GW. Importkapaciteten motsvarar mindre än 10 procent av den aktuella produktionskapaciteten i Frankrike.

---

⁶ EGT C 323, 11.11.1999, s. 11.

23. I detta sammanhang hävdar parterna att den tillgängliga importkapaciteten i verkligheten är mycket större. Med tanke på den relativt stora exporten från Frankrike till grannländerna skulle import i en liknande omfattning motväga flödet av exportel med följden att hela den befintliga kapaciteten åter skulle vara tillgänglig för ytterligare importel. Denna överlagringseffekt av import- och exportflöden är dock bara möjlig i den mån som elflödena i bägge riktningarna sker exakt samtidigt. Ökningen av tillgänglig kapacitet på grund av överlagringseffekten är i realiteten därför osäker.
24. 1999 importerades cirka 4 TWh el till Frankrike⁷. Importen uppgick sålunda till strax under 1 procent av den totala förbrukningen på den franska marknaden, vilken uppgick till 430 TWh⁸. Då de berättigade kundernas elförbrukning uppgår till 130 TWh hade importens andel sålunda uppgått till 3 procent.
25. Följaktligen utgör Frankrike den geografiska marknaden för försörjningen av berättigade kunder.

C. Konkurrensbedömning

1. EDF:s dominerande ställning

1.1 EDF har extremt stora marknadsandelar på marknaden för berättigade kunder och är den främsta elproducenten och elleverantören i Frankrike

26. EDF åtnjuter en dominerande ställning i Frankrike när det gäller att försörja berättigade kunder. Parterna hävdar i sin anmälan att EDF står för mer än 80 procent av marknaden för försörjning av berättigade kunder, inbegripet egenproduktion. Enligt parterna producerade egenproducenter och oberoende producenter 31 TWh under 1999. Den oberoende produktionen uppgick till 24,8 TWh medan egenproduktionen, som i själva verket inte utgör en del av marknaden, uppgick till cirka 6,2 TWh under 1999. I dagsläget uppgår de berättigade kundernas förbrukning till cirka 130 TWh. Med antagandet att hela egenproduktionen på 6,2 TWh producerades av berättigade kunder uppgår den förbrukning som försörjdes av marknaden till 123,8 TWh. Av denna förbrukning måste minst 117 TWh, det vill säga cirka 95 procent, ha levererats av EDF. Under 1999 levererades i själva verket bara 6,8 TWh som producerats av oberoende producenter (exklusive EDF och egenproducenter) till andra kunder än EDF. Under 2000 kan EDF:s marknadsandel ha varit något mindre eftersom några utländska leverantörer, framför allt tyska elföretag, lyckades sluta leveransavtal med några berättigade kunder.
27. EDF:s dominerande ställning på marknaden för berättigade kunder måste bedömas mot bakgrund av dess betydelse som producent i Frankrike. EDF är den främsta elproducenten i Frankrike. Dess befintliga produktionskapacitet i Frankrike på 103,5 GW utgörs av kärnkraftverk (63 GW), kraftverk eldade med fossila bränslen (17,2 GW) och vattenkraftverk (23,3 GW). Under 1999 uppgick EDF:s produktion till 469 TWh av totalt 500 TWh producerad el, vilket motsvarar en andel på 93,8 procent.

---

⁷ Källa: Unipede, Eurostat och VDEW.

⁸ EDF:s årsrapport 1999, s. 9.

Av EDF:s totala produktion härrör 80 procent från kärnkraft, 15 procent från vattenkraft och 5 procent från fossila bränslen⁹.

28. Den totala förbrukningen i Frankrike uppgick 1999 till 430 TWh. EDF:s totala elleveranser i Frankrike uppgick till 417,6 TWh, vilket motsvarar en andel på 97 procent.

1.2 Andra elproducenter har bara en marginell andel av produktionen och levererar el framför allt till EDF.

29. Vid sidan av EDF finns det ytterligare tre elproducenter som är verksamma i Frankrike¹⁰. Compagnie Nationale du Rhône (CNR) har en befintlig produktionskapacitet på 2,785 GW och producerar el i vattenkraftverk längs floden Rhône, som företaget dock säljer till EDF (18 TWh under 1999). EDF äger en sjättedel av CNR:s aktiekapital och utser en av dess 30 styrelseledamöter. EDF förvaltar CNR sedan 1946. För närvarande förhandlar man om villkoren för att sälja ut sitt innehav i CNR på grundval av artikel 50 i ellagen. Société Nationale d'Electricité et de Thermique (SNET), i vilket EDF äger 19 procent, har en befintlig kapacitet på 2,6 GW och producerade 6,8 TWh under 1999, varav en del levererades till berättigade kunder. Harpen AG, som hör till RWE-gruppen, producerar el i sju småskaliga vattenkraftverk (med en befintlig kapacitet på 0,57 GW). Hela produktionen från dessa kraftverk på 0,2 TWh (159,4 GWh) under 1999 levererades dock till EDF.
30. Jämfört med EDF:s överväldigande ställning som producent kan dessa tre potentiella oberoende leverantörer inte spela någon betydande roll för försörjningen av berättigade kunder. Även om både CNR och SNET redan skulle kunna leverera hela sin produktion till berättigade kunder skulle deras gemensamma produktion bara täcka 19 procent av den totala franska marknaden för berättigade kunder på cirka 130 TWh. Detta erkände också CRE i sin årsrapport där man uppgav att *"under de kommande åren kommer konkurrensen med EDF i mycket högre grad att härröra från utländska företags verksamhet än från betydande producenter inom det nationella territoriet"*¹¹.
31. Dessutom innehåller ellagen avsevärda restriktioner som ytterligare begränsar de oberoende elproducenternas manöverutrymme när det gäller försörjningen av berättigade kunder. I artikel 22 IV i ellagen och artikel 2 i förordning nr 2000-1069 av den 30 oktober 2000 föreskrivs att auktoriserade elproducenter bara får köpa el för återförsäljning till berättigade kunder upp till en mängd som motsvarar 20 procent av deras respektive befintliga produktionskapacitet. Detta begränsar avsevärt de oberoende elproducenternas möjlighet att inta en mer aktiv roll på marknaden för berättigade kunder. De oberoende elproducenternas ställning mätt som del av den totala produktionen är redan marginell eftersom de står för mindre än 5 procent av den totala franska produktionen. Genom att de volymer som oberoende elproducenter kan köpa i syfte att leverera till berättigade kunder är

---

⁹ EDF:s årsrapport 1999, s. 9.

¹⁰ Statsjärnvägarna (Société Nationale des Chemins de Fer – SNCF) producerar 1,5 till 2 TWh som dock används inom dess eget nät.

¹¹ CRE, verksamhetsrapport, 30.6.2000, s. 7.

begränsade till 20 procent av deras respektive produktionskapacitet är det dock uteslutet att dessa företag i framtiden kan bli ett betydande alternativ för berättigade kunder. I sin bedömning av konsekvenserna av denna begränsning till 20 procent kom en expertgrupp bestående av *inspecteurs des finances* (finansinspektörer) fram till följande slutsats i en rapport till CRE: *Trots detta kan den klausul som avses ovan i sig tyckas utgöra ett hinder för handeln med el (med avseende på både finansmarknaderna och bilateral handel) (...) Den tycks i detta avseende missgynna de franska producenter som är oberoende av EDF i så måtto att den befäster den befintliga ordningen i fråga om marknadsandelar, samtidigt som den hindrar EDF:s konkurrenter från att fullfölja sina köperbudanden, som rimligen skulle göra det möjligt för dem att kompensera sin blygsamma produktionskapacitet.*¹².

1.3 Situationen när det gäller möjliga inbrytningar på den franska marknaden

1.3.1 Allmänt

32. Kommissionens undersökningar visar att det inte är möjligt för nykomlingar att träda in på den franska marknaden. På vissa håll har utländska leverantörer vunnit offertförfaranden som berättigade kunder har organiserat för sin elförsörjning. Det är dock fortfarande svårt för nykomlingar, särskilt utländska leverantörer, att inleda elförsörjningsverksamhet i Frankrike.
33. För att inleda verksamhet på en utländsk marknad kan en elleverantör få fram el genom att använda produktionskapacitet i Frankrike, genom att köpa el från en annan producent inom ramen för elhandel eller genom att importera el som producerats i dess egna kraftverk utomlands.

1.3.2 Problem när det gäller att träda in på den franska marknaden

1.3.2.1 Nykomlingar har bara marginella möjligheter att få tillgång till produktionskapacitet i Frankrike

34. Att få tillgång till produktionskapacitet i Frankrike är bara realistiskt om EDF beviljar en sådan tillgång eftersom EDF är den största producenten i Frankrike. De tre potentiella oberoende producenterna levererar för närvarande främst el till EDF eller producerar el för egen användning. Det finns ett antal stora industrikunder som genererar el för egen förbrukning, men för sin eventuella överproduktion är de bundna av långa kontrakt (12 år) med EDF inom ramen för samproduktionsprogrammet¹³.

---

¹² *Rapport sur le mécanisme d'ajustement des flux électriques par le gestionnaire du réseau public de transport d'électricité (GRT) et sur la création en France d'un marché de l'électricité* (Rapport om mekanismen för att förvaltaren av det allmänna elöverföringsnätet skall kunna anpassa elflöden och om skapandet av en elmarknad i Frankrike), september 2000, s. 38.

¹³ I detta sammanhang framför CNR i sin verksamhetsrapport kritiken (s. 6) att "*EDF köper obligationer, dessutom till subventionerade priser, för samproduktion som beslutades långt före lagen av den 10 februari 2000, vilket innebär att detta system kan fortsätta sina exklusiva leveranser till EDF, samtidigt som det är ett av de få nationella system som skulle kunna konkurrera på marknaden för berättigade kunder*".

35. I detta avseende hävdar parterna att förfarandet för att auktorisera nya produktionsanläggningar på över 4,5 MW¹⁴ per enhet enligt ellagen och förordning nr 2000-877 av den 7 september 2000 gör det möjligt för alla gemenskapsföretag att bygga egna produktionsanläggningar i Frankrike. Att bygga ut produktionskapacitet är dock en långsiktig process som inbegriper stora investeringar, det vill säga stora icke återvinningsbara kostnader, som bara kan användas för att producera el. Dessutom skulle det kräva att kunderna är beredda att skriva under långsiktiga leverantörsavtal på 10 till 15 år för att i viss mån säkra stora förhandsinvesteringar. Det finns inte heller någon spotmarknad i Frankrike. En eventuell överskottsproduktion skulle därför antingen gå förlorad eller behöva säljas till EDF. Vidare varierar driftskostnaderna avsevärt beroende på den primärenergikälla som används för att driva en sådan anläggning. Fossila bränslen såsom kol, olja och gas medför mycket högre driftskostnader än vattenkraft och kärnkraft. Ett kraftverk som använder fossila bränslen skulle inte kunna konkurrera med de låga priser som EDF kan erbjuda tack vare produktionskapaciteten i sina kärnkraftverk.
36. Dessutom används den befintliga produktionskapaciteten långt ifrån fullständigt. Utifrån EDF:s befintliga produktionskapacitet skulle den teoretiska högsta produktionen uppgå till 906,6 TWh (103,5 GW x 24 timmar x 365 dagar) per år. Detta är nästan dubbelt så mycket som EDF:s totala produktion under 1999 på 469 TWh. Tidigare grundade sig utbyggnaden av produktionskapacitet på prognoser med mycket optimistiska antaganden om den framtida efterfrågetillväxten som inte slagit in. Detta bekräftas av CRE i dess årsrapport, där man anger att *enligt den tendens som kan observeras i Europa, och som är ännu mycket tydligare i Frankrike, tycks produktionen kunna uppfylla förutsägbara förändringar av efterfrågan utan det krävs några ytterligare investeringar i kapacitet ... Investeringarna i kraftverkens konkurrensförmåga, som nu i hög grad är avbetalade, innebär att det inte är ekonomiskt försvarbart att bygga ut någon nämnvärd ny kapacitet under kommande år. Denna situation, i vilken man även måste väga in följderna av det historiska monopoliet för EDF, som producerar cirka 97 procent av den totala förbrukningen, förklarar varför konkurrensutvecklingen i Frankrike – där de övre gränserna för antalet berättigade kunder nu har nåtts – sannolikt inte kommer att innebära att någon ny kapacitet byggs ut för att konkurrera med den historiska monopoloperatören*¹⁵.

1.3.2.2 Nykomlingar har bara marginella möjligheter att köpa el genom elhandel i Frankrike

37. Grossisthandel med el kräver likviditet, det vill säga en omgivning där producenterna kan sälja tillräckliga volymer till grossisterna. I Frankrike gynnar konkurrensstrukturen inte likviditet, varför det är osannolikt att en sådan utvecklas. I själva verket är EDF den största producenten i Frankrike, och de tre potentiella producenterna står bara för cirka 5 procent av den totala produktionen. Dessutom domineras marknaden för berättigade kunder fortfarande av EDF. Så länge som det inte förekommer någon nämnvärd konkurrens på denna marknad finns det inga incitament för att utveckla handel.

---

¹⁴ Uppförande av ny produktionskapacitet kräver en auktorisation från energiministern om den överstiger 4,5 MW. Under denna gräns räcker det dock med en enkel anmälan.

¹⁵ CRE, verksamhetsrapport, 30.6.2000, s. 9.

38. Dessutom är de tre potentiella oberoende producenterna begränsade i sin verksamhet som grossister/leverantörer. De volymer som de kan köpa är såsom nämns i punkt 31 begränsade till 20 procent av deras respektive produktionskapacitet. Detta bidrar också till det faktum att handeln sannolikt kommer att förbli minimal. I detta avseende uppgav CRE i sin årsrapport vad gäller leveranser till berättigade kunder att *metoderna för att skapa och driva denna marknad framöver måste analyseras med avseende på tillämpliga lagar och andra bestämmelser, särskilt de som syftar till att sätta ett tak för de volymer som elproducenter har rätt att köpa i syfte att sälja vidare till berättigade kunder. Beroende på hur högt detta tak sätts kan det begränsa handeln med el och därmed de berättigade kundernas möjligheter att diversifiera sina leverantörer*¹⁶. Att köpa el från en annan producent genom handel utgör sålunda inte ett hållbart alternativ i Frankrike.
39. ParisBourse vill lansera en spotmarknad för handel med tims- eller dagslånga elblock. ParisBourse har dock ännu inte inlett sina försök att skapa en elhandel och har därför ingen praktisk betydelse.

1.3.2.3 Nykomlingar har svårigheter att träda in på den franska marknaden med hjälp av importerad el

40. Med tanke på den franska marknadens nuvarande struktur har de utländska leverantörer som vill leverera el till berättigade kunder i Frankrike hittills valt att importera el och använda det franska nätet för att transportera el till kundens anläggning. De nuvarande villkoren för överföring gör det dock svårt för utländska leverantörer att försörja berättigade kunder med el som importeras via länkar till utlandet.
41. Kunderna vill bara ha en leverantör som ansvarar för hela deras elförsörjning. Ett fullserviceavtal inbegriper att tillhandahålla energi och utjämningskraft. För den senare tjänsten är EDF den enda leverantören i Frankrike både direkt och indirekt genom nätoperatören RTE. Eftersom det på grund av de ytterligare kostnader som detta innebär för avtalsförvaltningen vanligtvis inte är attraktivt för berättigade kunder att sluta ett särskilt avtal med leverantören av utjämningskraft måste den utländska leverantören även köpa utjämningskraft. Det bör här noteras att RTE nyligen organiserade en auktion för leveranser av energi som krävs för att kompensera för förluster i överföringsnätet. RTE har aviserat att man inom kort kommer att genomföra en liknande auktion för utjämningskraft. Det är emellertid osäkert när denna auktion verkligen kommer att äga rum.
42. I Frankrike tvingades andra leverantörer än EDF ursprungligen att köpa utjämningskraft för varje enskild kund och kunde sålunda inte utnyttja de fördelar som normalt är förknippade med att gruppera kunder i energiutjämningsgrupper och på så sätt begränsa behovet att köpa utjämningskraft. Med tanke på att den mängd utjämningskraft som behövs bara kan uppskattas grovt måste den utländska leverantören köpa en tillräcklig mängd för att vara på den säkra sidan. Om utjämningskraften inte behövdes hade den utländska leverantören dock ingen möjlighet att återanvända utjämningskraften på andra håll. Till följd av detta kunde priset för utjämningskraften öka slutpriset för el till icke konkurrenskraftiga nivåer.

---

¹⁶ CRE, verksamhetsrapport, 30.6.2000, s. 21.

Dessutom finns inga överenskommelser om återbetalning i händelse att man skulle mata in för mycket el i det franska transmissionsnätet.

43. Sedan den 1 november 2000 har RTE infört ett system som gör det möjligt för alla leverantörer att samla olika kunders förbrukning. Utländska leverantörer kan nu i teorin utjämna fluktuationer i sina kunders förbrukning. Så länge som utländska leverantörer inte har övervunnit övriga hinder för inträde och fått tillräckligt många kunder för att verkligen kunna utjämna befintliga fluktuationer i förbrukningen kommer möjligheten att skapa energiutjämningsgrupper troligen inte att ge några nämnvärda fördelar.

1.3.2.4 EDF:s överväldigande ställning när det gäller elproduktion i Frankrike ger företaget möjlighet att bjuda under konkurrenter som försöker träda in på den franska marknaden

44. Kommissionen bad EDF att uppge antalet berättigade kunder som begärt in offerter där EDF har konkurrerat med utländska leverantörer från maj 2000, det vill säga efter det att liberaliseringen trädde i kraft i Frankrike. Tabell 1 visar resultaten av dessa offertförfaranden enligt de siffror som EDF har lämnat. I sitt svar på meddelandet om invändningar uppgav EDF att dessa siffror kanske inte är uttömmande eftersom det kan ha förekommit ytterligare offertförfaranden som också inbegrep utländska leverantörer.

Tabell 1: Resultat av offertförfaranden enligt EDF:s siffror

	Antal offertförfaranden	Andel
Pågående / ej beslutade	42	30 %
Kontrakt till EDF	65	47 %
Kontrakt till annan leverantör	33	23 %
Totalt	140	100 %

45. Tabell 2 visar de siffror som kommissionen har fått fram under sin undersökning, och grundar sig på svaren från utländska elleverantörer.

Tabell 2: Resultat av offertförfaranden enligt svar från utländska elleverantörer

	Antal offertförfaranden	Andel
Pågående / ej beslutade	52	10 %
Kontrakt till utländskt företag	48	9 %
Kontrakt ej till utländskt företag	437	81 %

Totalt	537	100 %
--------	-----	-------

46. Tabell 1 visar att EDF lyckas få ett stort antal kontrakt efter att ha lämnat offerter till berättigade kunder. EDF fick nästan hälften av dessa kontrakt (47 procent) och "förlorade" i mindre än en fjärdedel av förfarandena. Bilden blir ännu tydligare om man beaktar de siffror som kommissionen har fått fram i samband med sin undersökning. Utländska leverantörer som lämnat anbud till berättigade kunder på den franska marknaden lyckades bara ta hem cirka 9 procent av kontrakten.
47. Enligt EDF fanns bara begränsade uppgifter om antalet offerter som lämnats till berättigade kunder. Dessa uppgifter redovisas i tabell 1. Alla utländska leverantörer lämnade dock samtliga tillgängliga offertuppgifter. Dessa uppgifter redovisas i tabell 2 och bestreds inte av EDF i dess svar på meddelandet om invändningar. De kan därför anses utgöra en giltig grund för kommissionens bedömning. I avsaknad av andra betydande franska leverantörer än EDF kan man dessutom anta att de offertförfaranden som de utländska leverantörerna förlorade, eller åtminstone en stor majoritet av dem, vanns av EDF. Detta kan i hög grad bekräftas genom de offertförteckningar som de utländska leverantörerna lämnat.
48. EDF:s förmåga att systematiskt bjuda under utländska leverantörer stöds också av det faktum att det inte finns något genomskådligt genomsnittligt marknadspris i Frankrike. I själva verket kan EDF avsevärt påverka priset på el till berättigade kunder. EDF kan som integrerat monopolföretag svara på utmaningar från konkurrenter på marknaden för berättigade kunder genom att minska på marginalerna gentemot berättigade kunder och öka dem gentemot kunder som inte fritt kan välja leverantör. I detta avseende hävdade EDF vid förhöret att korssubventioner är förbjudna både i lag och i det övriga regelverket. Avgifterna godkänns av ministern efter att CRE har lämnat sitt yttrande, och de är föremål för ett pristak som täcker de totala leveranskostnaderna. Ett pristak utesluter emellertid inte på något sätt lönsamma marginaler för leverantören. Dessutom är det inte lätt att bevisa att det förekommer korssubventioner. CRE erkänner också att korssubventioner utgör ett reellt hot i sin årsrapport där man uppger att *det är svårt att reglera en tudelad marknad eftersom icke-berättigade kunder inte får subventionera berättigade kunder, och man måste undvika att snedvrída konkurrensen på marknaden för berättigade kunder*¹⁷.
49. Under den grundliga undersökningen lämnade EDF uppgifter om sina genomsnittspriser för berättigade kunder och om de priser som berättigade kunder offererats i samband med offertförfaranden under 2000. Dessa uppgifter redovisas i tabell 3.

Tabell 3: Genomsnittliga priser till berättigade kunder

Period	Berättigade kunders lägsta förbrukningsnivå	Genomsnittspris till berättigade kunder (euro / MWh)	Genomsnittspris i offerter till berättigade kunder
--------	---	--	--

¹⁷ CRE, verksamhetsrapport, 30.6.2000, s. 4.

	(GWh per år)		(euro / MWh)
01/01–30/04/2000	100	[25–35]*	---
01/05–nov. 2000	16	[30–40]*	[20–30]*

50. Uppgifterna i tabell 3 bevisar att EDF:s genomsnittspris till berättigade kunder är högre än de priser som berättigade kunder offererats i syfte att bjuda under en utländsk leverantör. Svaren från de konkurrenter som deltog i offertförfaranden bekräftar också att EDF matchade de priser som offererades av utländska leverantörer i syfte att få behålla sina kunder. I linje med dessa slutsatser anger CRE följande i sin årsrapport: *Den 1 juni 2000 hade bara ett fåtal berättigade kunder bytt leverantör, men några av dem hade fått avsevärt lägre priser från EDF efter att ha hört sig för hos olika konkurrerande leverantörer*¹⁸.

2. EDF:s dominerande ställning förstärks

51. Den föreslagna koncentrationen kommer att förstärka EDF:s dominerande ställning på marknaden för berättigade kunder i Frankrike genom att den kommer att undanröja EnBW som en potentiell konkurrent på den franska marknaden, öka EDF:s vedergällningsmöjligheter i Tyskland, förstärka EDF:s ställning i Schweiz och undanröja Watt som en potentiell konkurrent samt förstärka EDF:s ställning som en alleuropeisk leverantör.

2.1 Det finns incitament för utländska leverantörer att träda in på den franska marknaden

52. Det finns starka incitament för utländska leverantörer att vara verksamma i Frankrike. Detta illustreras av att utländska leverantörer deltar i många offertförfaranden för leveranser till berättigade kunder. Vad gäller tyska leverantörer bör det noteras att elpriserna för industrikunder genom liberaliseringen i Tyskland i allmänhet inte är högre än i Frankrike. I själva verket tycks priserna för vissa kunder vara högre i Frankrike än i Tyskland¹⁹. Tyska elproducenter kan därför lämna konkurrenskraftiga offerter till berättigade kunder i Frankrike och har även ett starkt incitament att inleda verksamhet i Frankrike, särskilt som landet är den näst största marknaden i gemenskapen.
53. Dessa incitament stöds dessutom av en tendens till att ingå alleuropeiska leverantörsavtal, det vill säga för att leverera till stora företagskunder i fler än en medlemsstat. Kommissionens undersökningar har bekräftat att efterfrågan på sådana kontrakt ökar. Då liberaliseringen har hunnit olika långt finns det naturligtvis fortfarande betydande begränsningar för en kund när det gäller att anlita samma

---

* Delar av denna text har redigerats för att se till att konfidentiella uppgifter inte lämnas ut. Dessa delar anges inom klamrar och markeras med en asterisk.

¹⁸ CRE, verksamhetsrapport, 30.6.2000, s. 9.

¹⁹ Prix du gaz et de l'électricité en Europe (gas- och elpriser i Europa), oktober 2000, s. 8.

leverantör i hela gemenskapen. Stora företagskunder blir dock allt mer intresserade av att få en och samma leverantör i fler än en medlemsstat. Detta gäller särskilt kunder med anläggningar som uppfyller de varierande nationella kraven för att få välja leverantör. Sådana avtal inbegriper naturligtvis leveranser till företag eller anläggningar i Frankrike. För att kunna lämna offerter till storkunder med dotterföretag i Frankrike är det viktigt att man är verksam på denna marknad.

2.2 EnBW är en av de potentiella konkurrenter som befinner sig i en särskilt god sits för att träda in på den franska marknaden

54. EnBW är en av sex elleverantörer på sammanlänkad nivå som producerar och levererar energi och samt upprätthåller högspänningsnäten. Det är det fjärde största elföretaget i Tyskland efter E.ON²⁰, RWE/VEW och VEAG för elförsörjning på sammanlänkad nivå, och det tredje största för elförsörjning totalt sett i Tyskland.
55. EnBW:s försörjningsområde utgörs av sydvästra Tyskland med en lång gräns mot Frankrike, som är EDF:s försörjningsområde. EnBW äger högspänningsnätet på 380/220 kV med en längd på 3 500 km i sitt försörjningsområde²¹. Vid sidan av RWE är EnBW det enda sammanlänkade elföretaget i Tyskland som har länkar till Frankrike. Två av de totalt fyra²² länkarna mellan Frankrike och Tyskland ligger inom EnBW:s försörjningsområde. EnBW har cirka en länkkapacitet på 1,2 GW. Med denna kapacitet skulle EnBW kunna exportera upp till 10,5 TWh till Frankrike. Tillsammans med de [<10]* TWh som EnBW får bland annat genom sina andelar i EDF:s produktionspark skulle EnBW kunna leverera [$10-20$]* TWh till berättigade kunder i Frankrike. Enligt dessa siffror skulle EnBW kunna täcka cirka [$5-15$]* procent av de franska berättigade kundernas elförbrukning.
56. Enligt parterna ger EnBW:s geografiska närhet till EDF inte EnBW någon särskild konkurrensfördel. Parterna hävdar att kostnader och priser för el som levereras till kunder i Frankrike inte varierar väsentligt beroende på om elen kommer från EnBW eller någon annan operatör såsom E.ON, även om den sistnämnda måste passera antingen EnBW:s eller RWE/VEW:s område på väg till Frankrike.
57. Detta påstående är inte korrekt. I Tyskland betalas transmissionsavgifter för transmission genom nät som ägs av andra elföretag på sammanlänkad nivå. Elproducenter vars transmissionsnät inte ligger i direkt anslutning till den franska marknaden har en nackdel jämfört med dem vars nät ligger längs den franska gränsen, såsom EnBW eller RWE/VEW. Såsom förklarades i beslutet i ärende nr COMP/M. 1673 – VEBA/VIAG²³ kan nätägarna tillämpa avgifter gentemot sina konkurrenter som inte är helt genomskådliga, och det är därför inte alltid möjligt att avslöja faktisk diskriminering av dessa konkurrenter.
58. Ellexportörer i länder som inte angränsar till Frankrike skulle behöva betala ytterligare kostnader, särskilt när de passerar gränsen från tredje länder till Frankrike via Tyskland eller Belgien. EnBW:s geografiska närhet till EDF ger

---

²⁰ E.ON är resultatet av sammanslagningen mellan VEBA och VIAG.

²¹ EnBW:s egna uppskattningar.

²² Det finns en femte länk inom RWE:s försörjningsområde som normalt inte är i drift.

²³ VEBA/VIAG, beslut av den 13 juni 2000.

därför en kostnadsfördel jämfört med nämnda kategorier av leverantörer. I detta avseende anges i ett strategiskt dokument om förvärvet av EnBW²⁴, vilket utarbetats av EDF, som första punkt över de affärsfördelar som en gemensam kontroll över EnBW skulle ge att "EnBW kommer att ge en direkt tillgång över gränsen". Om EDF anser att EnBW:s försörjningsområde genom sin geografiska belägenhet på den tysk-franska gränsen är konkurrensmässigt fördelaktig för dess strategiska expansion på den tyska marknaden skulle denna belägenhet på motsvarande sätt vara fördelaktig för EnBW då man tittar på den franska marknaden.

59. Dessutom har EnBW tillgång till produktionskapacitet i Frankrike genom ett antal långsiktiga avtal med EDF inbegripet reservation av viss kapacitet hos de franska kärnkraftverken Fessenheim ([...])* och Cattenom ([...])* samt ett avtal om tillhandahållande av baslastkraft och av topplastkraft från EDF till EnBW. År 1999 fick EnBW [...] TWh från Fessenheim och [...] TWh från Cattenom samt [...] TWh baslastkraft från EDF.
60. Enligt parterna får EnBW i genomsnitt totalt [<10]* TWh per år enligt alla befintliga avtal mellan EDF och EnBW. Volymerna ställs i allmänhet till EnBW:s förfogande vid den fransk-tyska länken vid Sierentz/Kuhmoos. Enligt anmälan använder EnBW importen för att försörja sina tyska kunder. Det finns dock inga rättsliga eller avtalsmässiga hinder för EnBW att leverera de volymer som fås från EDF till berättigade kunder i Frankrike. Detta bekräftades uttryckligen av företrädare för både EDF och EnBW i ett sammanträde med kommissionen den 17 november 2000.
61. Parterna hävdar att RWE/VEW, E.ON, Electrabel och andra elföretag inom gemenskapen är betydligt större än EnBW och följaktligen kan förmodas ha den finansiella styrka, de resurser och den planeringsförmåga som krävs för att understödja ett inträde på den franska marknaden för berättigade kunder. De anser att EnBW även efter att ha optimerat sin produktionskapacitet skulle ha en otillräcklig kapacitet för sin egen marknad. EnBW producerar cirka 40,5 TWh och säljer cirka 55 TWh där man köper skillnaden från olika källor inbegripet EDF.
62. Enligt de svar som inkommit från elproducenter belägna i gemenskapen är dock befintlig produktionskapacitet eller ett produktionsöverskott inte en avgörande faktor då man överväger ett inträde på den franska marknaden. Framför allt i Tyskland kan elproducenter sälja sin överskottsproduktion till elbörsen eller till andra elproducenter på bilaterala grunder. Om ett elföretag beslutar sig för att leverera el till den franska marknaden kan det därför göra detta genom att köpa den mängd el som krävs antingen från elbörsen eller från andra producenter. Det kan därför konstateras att en egen överskottsproduktion inte nödvändigtvis utgör en avgörande fördel för stora företag jämfört med EnBW.
63. Andra kandidater till ett potentiellt inträde i Frankrike finns i Tyskland, Belgien och Spanien. För spanska leverantörer ligger det främsta problemet vid ett inträde på den franska marknaden i den begränsade länkkapaciteten på cirka 1 GW. Tyska

---

²⁴ *EnBW Energie Baden-Württemberg (Allemagne) Acquisition d'une participation de 25,01% dans le cadre d'une offre portant sur 34,01%* (förvärv av en andel på 25,01 % inom ramen för ett erbjudande på upp till 34,01 %), s. 11.

leverantörer har förutom RWE/VEW ingen direkt tillgång till den franska marknaden. Det tycks därför bara vara RWE/VEW och Electrabel som befinner sig i en lika god sits som EnBW. Varken RWE/VEW eller Electrabel har dock en tillgång till produktionskapacitet i Frankrike som är jämförbar med EnBW:s. RWE/VEW har tillgång till produktionskapacitet i Frankrike genom Harpen AG. Harpen AG:s produktion är dock marginell (0,2 TWh), och man levererar dessutom hela sin produktion till EDF. Electrabel har en andel i kärnkraftsenheterna CHOOZ B och Tricastin i Frankrike, som uppfördes 1984 respektive 1975. Eftersom dessa kontrakt grundade sig på en likvärdig andel för EDF i den belgiska kärnkraftsenheten i Tihange finns produktionen från de franska enheterna inte tillgänglig för leveranser i Frankrike.

64. Det kan därför konstateras att EnBW skulle vara ett av de företag som befinner sig i den bästa strategiska sitsen för att träda in på den franska marknaden för berättigade kunder. Eftersom en tredjedel av EnBW:s potentiella leveranser till berättigade kunder (se punkt 55) härrör från fransk produktion behöver EnBW inte betala gränsöverskridande transmissionsavgifter för dessa volymer. I detta avseende befinner sig EnBW i en unik position jämfört med alla andra konkurrenter.

2.3 Utan den aktuella transaktionen skulle EnBW ha starka incitament för att träda in på den franska marknaden

65. Vid ett inträde på den franska marknaden skulle EnBW inte bara gynnas av sin konkurrenspotential och sin geografiska belägenhet, som gör det till en av de mest lämpade kandidaterna, utan också av tendensen till alleuropeiska leveranser. Bland industrikunderna inom EnBW:s försörjningsområde finns viktiga tyska företag som verkar inom el- och metallförbrukande branscher samt företag inom verkstadsindustrin med flera produktionsanläggningar inom gemenskapen.
66. EnBW har etablerat lokala dotterföretag i Österrike, Nederländerna, Italien, Polen och Spanien²⁵. Det försörjer redan [...] av sina industrikunder med el inom ramen för "alleuropeiska leverantörsavtal" i fler än en medlemsstat. Det viktigaste av dessa leverantörsavtal utgörs av [...]. Enligt EnBW utgörs lämpliga kunder för alleuropeiska leverantörsavtal av stora industrikunder med flera produktionsanläggningar eller fastigheter i minst två europeiska länder. Enligt EnBW bör den lägsta förbrukningen per anläggning vara 5–10 GWh för att man skall överväga ett alleuropeiskt leverantörsavtal. [...] av EnBW:s nuvarande kunder skulle enligt dessa kriterier redan kvalificera sig till alleuropeiska leverantörsavtal.
67. EDF och EnBW har traditionellt haft ett nära samarbete då de är grannar inom ett antal affärsområden, inbegripet gemensam drift av produktionsanläggningar och transport av el som producerats av EDF genom EnBW:s nät för export till Schweiz, Italien och Österrike.
68. Parterna hävdar att det med tanke på de bägge företagens långvariga förbindelser skulle vara orealistiskt att förvänta sig att EnBW aktivt skulle försöka utmana EDF:s marknadsställning i Frankrike. Dessa förbindelser räcker dock inte för att utesluta möjligheten att EnBW skulle inleda verksamhet i Frankrike och konkurrera med EDF om det inte kontrollerades av det sistnämnda. Denna synpunkt vinner

---

²⁵ EnBW, årsrapport 1999, s. 28.

ytterligare stöd i det faktum att EnBW redan har deltagit i offertförfaranden som lanserats av berättigade kunder i Frankrike.

2.4 Genom att förvärva EnBW skulle EDF rent allmänt bli mindre utsatt för konkurrens i Frankrike

69. Den föreslagna koncentrationen skulle öka EDF:s möjligheter till vedergällning i Tyskland. EDF åtnjuter en mycket stark ställning på marknaden för berättigade kunder i Frankrike. Förvärvet av EnBW ger dock EDF möjligheter att verka på en helt liberaliserad tysk marknad genom en befintlig och mycket aggressiv konkurrent, samtidigt som EDF:s ställning på sin hemmamarknad i Frankrike fortfarande är väl skyddad tack vare dess mycket starka ställning på den franska marknaden genom dess kapacitet och säkra (icke-berättigade) kunder.
70. EnBW:s betydelse i Tyskland illustreras också av det faktum att EnBW i juni 1999 blev det första tyska kraftföretaget att erbjuda sina kunder med standardtariff möjligheten att välja mellan olika elpriser. Genom sitt dotterföretag Yello Strom GmbH (nedan kallat Yello Strom) har EnBW i betydande grad bidragit till att öppna den tyska småkundsmarknaden för konkurrens. Yello Strom kommer att lansera ett liknande konkurrenskraftigt initiativ för stora och små industrikunder.
71. Före transaktionen hade EDF mindre möjligheter att bemöta en inbrytning från tyska sammanlänkade företag i Frankrike genom att inleda vedergällningskampanjer i Tyskland eftersom företaget inte var verksamt på den tyska marknaden. Efter transaktionen får dock EDF en ställning där man åtminstone i viss omfattning kan utnyttja sin närvaro i Tyskland för att avskräcka faktiska konkurrenter såsom RWE, E.ON och HEW från att bedriva en aggressiv konkurrens på marknaden för berättigade kunder i Frankrike. Eftersom dessa företag inte har likvärdiga vedergällningsmöjligheter i Frankrike skulle de i än högre grad avskräckas från att utmana EDF:s ställning i Frankrike på ett aggressivt sätt.
72. I detta sammanhang hävdar parterna att EDF varken följer någon policy att inleda vedergällningskampanjer i Tyskland eller kommer att införa någon sådan policy i framtiden. Under kommissionens undersökning hävdade dock flera konkurrenter att EDF:s ökade vedergällningsmöjligheter skulle utgöra en av de viktigaste konsekvenserna av de föreslagna koncentrationen. Dessutom angav EnBW självt vid ett sammanträde med kommissionen och företrädare för EDF den 17 november 2000 att EnBW även i nuläget skulle behöva beakta möjligheten till vedergällning från EDF i Tyskland om EnBW skulle träda in på den franska marknaden i någon betydande omfattning. Det står klart att en sådan strategi, som EnBW redan förutser, skulle bli mycket lättare och få mycket större effekter om EDF får ett starkt fäste i Tyskland till följd av den föreslagna koncentrationen.
73. Vid förhöret hävdade OEW att EDF efter koncentrationen inte skulle ha ensam kontroll över EnBW, utan att det skulle kontrolleras gemensamt av EDFI och OEW, och att OEW:s andel i EnBW skulle ge ett tillräckligt skydd mot en eventuell vedergällning från EDF i Tyskland efter transaktionen.
74. Det är sant att EnBW efter koncentrationen skulle kontrolleras gemensamt av EDF och OEW. Enligt aktieägaravtalet är dock EDF den enda branschpartnern, medan OEW skulle bli den regionala partnern. [...]*. Så länge som OEW:s regionala intressen och vinstintressen respekteras i tillräcklig grad tycks det vara mycket osannolikt att OEW skulle ha något incitament att aktivt motsätta sig den

affärsstrategi som EDF följer inom EnBW. [...]*. Dessutom skulle eventuella vedergällningsstrategier inte nödvändigtvis påverka något av dessa intressen. Mot bakgrund av de ökade vedergällningsmöjligheterna kvarstår därför det faktum att den föreslagna koncentrationen också skulle stärka EDF:s dominerande ställning i Frankrike avsevärt.

2.5 Genom EnBW:s kontrollerande andel i Watt skulle EDF avsevärt stärka sin ställning i Schweiz

75. I Schweiz finns det sju vertikalt integrerade "Überlandwerke": Atel (Aare-Tessin AG für Elektrizität, Olten), BKW (BKW FMB Energie AG, Bern), CKW (Centralschweizerische Kraftwerke AG, Luzern), EGL (Elektrizitätsgesellschaft Laufenburg AG, Laufenburg), EOS (Energie Ouest Suisse, Lausanne), EWZ (Elektrizitätswerk der Stadt Zürich, Zürich) och NOK (Nordostschweizerische Kraftwerke AG, Baden). Dessa företag utgör de operatörer som driver det schweiziska transmissionsnätet med en total ledningslängd på 6 633 km. ETRANS AG är systemsamordnare i det schweiziska transmissionsnätet. De sju "Überlandwerke" har följande andelar i ETRANS AG baserat på deras respektive andel i det schweiziska transmissionsnätet: Atel (18,8 %), BKW (11,5 %), CKW (5,0 %), EGL (13,2 %), EOS (14,5 %), EWZ (12,9) och NOK (24,1 %).
76. Parterna uppger att EDF inte har någon kontrollerande andel i Atel²⁶. EDF har dock sedan länge nära affärsförbindelser med Atel. Dessa förbindelser grundar sig framför allt på olika långsiktiga leverantörsavtal mellan de båda företagen. År 1999 producerade Atel 7,6 TWh och sålde 29 TWh, varav 80 procent exporterades (55 % gick till Sydeuropa, särskilt Italien). Atel står för 40 procent av den schweiziska elexporten och för 32 procent av landets elimport. År 1999 importerades 22 TWh till Schweiz från Frankrike. Huvuddelen av EDF:s elexport till Schweiz såldes inte till schweiziska kunder, utan återexporterades.
77. EnBW, Bayernwerk AG (E.ON) och NOK kontrollerar gemensamt Watt AG²⁷ (nedan kallat Watt). EnBW och E.ON har vardera en andel på 24,5 procent och NOK en andel på 34,5 procent, medan återstående 16,5 procent ägs av Crédit Suisse S.A. Watt har kontrollerande andelar i två av de sju "Überlandwerke", nämligen EGL och CKW, samt i två andra elföretag, nämligen KWL (Kraftwerk Laufenburg) och KWR (Kraftübertragungswerke Rheinfelden).
78. 1999 sålde EGL och CKW 21 TWh respektive 4 TWh, vilket motsvarar mer än en tredjedel av den totala försäljningen för de schweiziska Überlandwerke. NOK, som inte konkurrerar med Watt och dess dotterföretag, sålde cirka 21 TWh under 1999.

---

²⁶ EDF (genom EDFI) och RWE har en andel på vardera 20 procent i Motor Columbus, ett holdingföretag med ett majoritetsinnehav i (56,6 %) i Atel. Dessutom har EDF en direkt andel på 1,2 procent i Atel. Återstående aktieägare i Motor Columbus utgörs av Union Bank of Switzerland med en andel på 37,2 procent och andra institutionella investerare som tillsammans äger 22,8 procent. EDF och RWE utgör därför de enda aktieägarna i Motor Columbus med strategiska affärsintressen. De är båda representerade i Motor Columbus och Atels styrelser.

²⁷ Se kommissionens beslut av den 4 december 1997 i ärendet IV/M. 958 WATT AG II, EGT C 116, 16.4.1998, s. 2.

79. Som ett resultat av den föreslagna koncentrationen skulle EDF avsevärt stärka sitt fotfäste i Schweiz genom att få en kontrollerande andel i Watt (och indirekt i Watts dotterföretag). Detta nyförvärv skulle också ge EDF möjlighet att kontrollera nästan hälften av de schweiziska länkarna mätt i antal och mer än hälften av den totala länkkapaciteten.
80. Det finns 36 länkar mellan Schweiz och dess grannländer. I tabell 4 redovisas ägarna till länkar i Schweiz och länkarnas kapacitet.
81. Tabell 4: Länkar mellan Schweiz och dess grannländer

Företag	Antal länkar	Andel	Transmissionskapacitet (MW)	Andel
EGL	16	44 %	13765	51,8 %
Atel	5	14 %	4854	18,3 %
EOS	6	16 %	3854	14,4 %
NOK	3	8 %	2001	7,5 %
BKW	2	5 %	1435	5,4 %
KWB	2	5 %	396	1,5 %
RHOW	1	4 %	240	0,9 %
AWAG	1	4 %	53	0,2 %

82. På grund av sin geografiska belägenhet, dess högspänningslänkar till Frankrike, Tyskland, Italien och Österrike samt den flexibla schweiziska vattenkraften utgör Schweiz en "vändskiva" för spetskraft för både sina egna och andra europeiska elföretags säsongsmässiga och dagliga behov. I detta avseende är Schweiz särskilt viktigt för den franska elförsörjningen på spetskraft. 80 procent av EDF:s totala produktion under 1999 producerades av kärnkraftverk. Kärnkraftsproduktionen är stabil och lämpar sig därför för baslast. Kärnkraftsproduktionen är dock inte särskilt flexibel och lämpar sig sålunda inte för att tillgodose efterfrågan vid topplast. Elexporten från Schweiz till Frankrike står särskilt för topplast, medan elexporten från Frankrike till Schweiz särskilt står för baslast.
83. Genom den föreslagna koncentrationen skulle EDF hamna i en position där man kontrollerar en stor del av den schweiziska produktionen och försörjningen av spetskraft. Konkurrenter som vill leverera till berättigade kunder i Frankrike måste tillhandahålla både baslastkraft och spetskraft. Då dessa konkurrenter inte själva kan tillgodose de olika lastbehoven måste de komma överens med andra, särskilt schweiziska, leverantörer av spetskraft. Den föreslagna koncentrationen skulle avsevärt begränsa utbudet av schweizisk spetskraft för sådana leverantörer.
84. Dessutom skulle den föreslagna koncentrationen undanröja EGL som en potentiell konkurrent på den franska marknaden. EGL riktar för närvarande in sig på berättigade kunder i Frankrike. I detta avseende skulle EGL kunna leverera hela utbudet av eltjänster direkt till berättigade kunder i Frankrike såväl som till andra

leverantörer till sådana kunder. Efter koncentrationen skulle en sådan konkurrens uteslutas på ett bestående sätt. EDF:s dominerande ställning i Frankrike skulle därför stärkas.

2.6 En gemensam kontroll över EnBW skulle avsevärt bidra till EDF:s enastående ställning som alleuropeisk leverantör

85. Under senare år har EDF genom EDFI systematiskt förvärvat andelar, antingen direkt eller som en del av investeringskonsortier, i företag inom områdena produktion, transmission och distribution av el i hela Europa. Tabell 5 visar att EDF redan är verksamt i flera medlemsstater.

Tabell 5: EDF:s närvaro i medlemsstater

Land	Företag	EDFI:s intressen
Österrike	Etag	25 % genom SIA, ett samrisk-företag mellan EDFI (80 %) och Gaz de France (20 %) (IV/M. 1107).
Italien	Ise	75 % genom Finel, ett samrisk-företag mellan EDFI (40 %) och Edison (60 %) (IV/M. 568).
Portugal	Tejo Energia, Pegop, Carbopego	Tejo Energia, Pegop 10 % Carbopego 1/3 som en del av ett konsortium med National Power och Endesa.
Spanien	Elcogas	29,13 %. Övriga större aktieägare är Endesa (30,53 %) och Iberdrola (11,1 %).
Sverige	Graninge	34,2 % tillsammans med dotterföretaget Skandrenkraft (IV/M. 1169)
Förenade kungariket	London Electricity-Sweb	100 % (IV/M. 1345, IV/M. 1606)

86. Tabell 5 visar att EDF redan har tillgång till ett antal olika marknader i gemenskapen. Detta gäller åtminstone i de fall där EDF har antingen en total eller en gemensam kontroll över nationella elleverantörer. EDF har dock ingen närvaro i Tyskland, som är den största marknaden i Europa. Efter den förslagna koncentrationen skulle EDF få ett starkt fäste i Tyskland, och skulle därmed befinna sig i en unik position att erbjuda verkligt alleuropeiska tjänster till industri- och affärskunder.
87. EDF:s dominerande ställning i Frankrike gör det mycket svårt för alla andra europeiska leverantörer att tillhandahålla sådana tjänster i samma omfattning som EDF skulle kunna göra. För det första kan utländska leverantörer bara leverera el till kunder i Frankrike som har en förbrukning per anläggning på minst 16 GWh per år. Kunder som har en förbrukning per anläggning under 16 GWh per år kan inte välja att försörjas av sina utländska leverantörer eftersom EDF fortfarande har monopol

på denna kundkategori. Om kunderna skulle ha flera anläggningar i Frankrike med en varierande förbrukning, så att vissa ligger över och andra under gränsen på 16 GWh per år, kan bara EDF erbjuda dem en verklig paketslösning för alla deras anläggningar. Detta begränsar avsevärt möjligheterna för utländska leverantörer att erbjuda sina kunder i Frankrike paketslösningar för flera anläggningar. För det andra möter utländska leverantörer – såsom beskrivs i avsnitt 1.3 – stora problem då de försörjer berättigade kunder i Frankrike med el. Utländska leverantörer befinner sig därför fortfarande i en mycket ofördelaktig situation om de vill erbjuda paketslösningar till sina kunder i Frankrike.

88. Frankrike har en strategisk ställning i Europa genom sina länkar med Spanien, Förenade kungariket, Belgien, Tyskland, Schweiz och Italien. Om till exempel kunder till tyska leverantörer begär att leverantören skall försörja deras anläggningar i Förenade kungariket eller Spanien med el skulle de tvingas transportera el genom Frankrike. Kommissionens undersökningar visade att de problem som är förknippade med en sådan transport är så omfattande att konkurrenter inte kan försörja dessa kunder med el om de inte lyckas köpa el lokalt.
89. EDF befinner sig redan i en helt annan situation. Det är fortfarande den dominerande operatören i Frankrike. Genom att systematiskt göra strategiska förvärv har EDF lyckats göra inbrytningar in i nästan alla medlemsstater, särskilt på helt liberaliserade marknader som Förenade kungariket, samtidigt som utländska konkurrenter inte i sin tur kan träda in på den franska marknaden. Före den föreslagna koncentrationen fanns det dock en betydande lucka i EDF:s verksamhet utanför Frankrike eftersom företaget inte hade något fäste i Tyskland. Genom att skaffa sig gemensam kontroll över EnBW och dess starka varumärke Yello Strom i Tyskland skulle denna lucka elimineras. Detta skulle ytterligare stärka EDF:s ställning som alleuropeisk leverantör, och sålunda indirekt även stärka dess dominerande ställning på den franska marknaden för berättigade kunder.

V. ÅTAGANDEN SOM FÖRESLAGITS AV DE ANMÄLANDE PARTERNA OCH ÄNDRINGAR AV TRANSAKTIONEN

Åtaganden

90. De anmälande parterna har föreslagit vissa åtaganden i syfte att undanröja de konkurrensproblem som kommissionen identifierat. Sammanfattningsvis består dessa åtaganden i följande:

Förbindelserna med CNR

91. CNR kommer från den 1 april 2001 att ges en ställning som gör att företaget på egen hand kan driva sina kraftverk och sälja den kraft som produceras i dessa. EDF och CNR har undertecknat gemensamma deklarerationer där de anger de avtalsmässiga ramarna för att göra CNR till en fullständigt oberoende elproducent. EDF åtar sig att senast den 31 mars 2001 sluta bindande avtal med CNR för att genomföra dessa deklarerationer. Vad gäller försäljningen av el som CNR producerar åtar sig EDF att inte göra några anspråk på denna eller delar därav från den 31 mars 2001. För att CNR gradvis skall kunna ta ansvar för försäljningen av hela sin produktion åtar sig EDF att mellan den 1 april 2001 och den 1 april 2006 på CNR:s begäran köpa delar av dess produktion. De volymer som skall köpas på detta sätt och priset på denna el kommer att regleras i ett avtal som skall slutas mellan EDF och CNR före den

31 mars 2001 i enlighet med de gemensamma deklARATIONERNA av den 15 januari 2001.

92. EDF åtar sig att avsäga sig sina röster i CNR och dra tillbaka sin representant från CNR:s styrelse. En förvaltare kommer att förvalta EDF:s aktier i CNR.

Tillgång till produktionskapacitet i Frankrike

93. EDF åtar sig att ge konkurrenterna tillgång till totalt 6 000 MW produktionskapacitet i Frankrike, varav 5 000 MW i form av virtuella kraftverk och 1 000 MW i form av *back-to-back-avtal* till befintliga köpeavtal för samproducerad el.

Virtuella kraftverk

94. De virtuella kraftverken kommer att bestå i 4 000 MW baslastkapacitet och 1 000 MW topplastkapacitet. Baslast- och topplastkraftverken kommer att erbjudas samtidigt men separat. Avtalen om virtuella kraftverk kommer att ha en varaktighet på tre månader, sex månader, ett år, två år och tre år.
95. Avtalen om virtuella kraftverk kommer att tilldelas genom en öppen, icke-diskriminerande offentlig auktion. Auktionen kommer att stå öppen för energiföretag och energigrossister. Deltagarna skall lägga sina bud på kapacitet angiven i hela tal MW, och som lägst på 1 MW. Buden kommer att grupperas efter typ av kraftverk oavsett avtalets varaktighet. Inom varje grupp kommer buden att sorteras i fallande ordning efter deras spridning i förhållande till ett referensvärde som fastställs av EDF. Referensvärdet skall återspegla EDF:s bedömningar av den franska grossistmarknaden för el. Detta referensvärde utgör inte ett prisförbehåll, och spridningen kan vara negativ. Värdena kommer att meddelas till förvaltaren innan begäran om anbud offentliggörs.
96. Kapacitet kommer att tilldelas anbudsgivarna efter deras inbördes rangordning till dess att den auktionerade kapaciteten har fyllts. Anbudsgivare som bjuder på en blandning av baslast- och topplastkraft kommer att ges möjlighet att dra tillbaka sin bud om de inte tilldelas den "kraftportfölj" de önskar. Om ett bud dras tillbaka kommer motsvarande kapacitet att tilldelas anbudsgivare som ännu inte valts ut efter deras inbördes rangordning.
97. De anbudsgivare som tilldelas avtal kommer att köpa x MW produktionskapacitet från EDF till priset y euro per MW och år (kapacitetspris). Under avtalets varaktighet har köparen rätt att när som helst begära att EDF skall leverera upp till x MW. Erforderlig belastningslinje skall meddelas dagen innan kl. 12.00.
98. Köparen skall betala EDF z euro per MWh för den el som förbrukas (energipris). För baslastkraft återspeglar energipriset de rörliga kostnaderna vid ett kärnkraftverk som EDF driver i Frankrike. För spetskraft återspeglar energipriset de rörliga kostnaderna vid en fysisk topplastenhet som EDF driver i Frankrike. I dagsläget uppgår energipriset till [...] * euro/MWh för baslast och [...] * euro/MWh för

topplast. Energipriserna fastställs av EDF efter det att förvaltaren har fått tillfälle att bekräfta prisnivån²⁸.

99. EDF kommer var tredje månad att auktionera ut baslast- och topplastkapacitet. Den första auktionen, som omfattar 1 000 MW, kommer att genomföras i fyra omgångar på vardera 250 MW. Principerna för den första auktionen för verkliga kraftverk kommer att meddelas i maj 2001. Den första omgången kommer att genomföras i september 2001. De övriga omgångarna kommer att följa efter med tio dagars intervall.
100. Om förvaltaren intygar att priserna vid auktionerna är onormalt låga i förhållande till marknadspriserna eller att auktionerna resulterar i bud som ligger klart under EDF:s kostnader, skall kommissionen på en motiverad begäran från EDF eller förvaltaren besluta om att fastställa ett prisförbehåll för auktionerna. Efter överenskommelse med förvaltaren kan ytterligare auktioner ställas in till dess att kommissionen har fattat ett beslut. En begäran som syftar till att fastställa ett lägsta pris får inte göras innan den första auktionen på 4 gånger 250 MW har fullbordats.

Auktionering av samproducerad kraft

101. EDF har undertecknat avtal om köp av kraft med franska samproducenter där företaget lovar att köpa hela deras elproduktion under en period på tolv år. För dessa avtal återstår en genomsnittlig varaktighet på tio år. EDF åtar sig att auktionera ut totalt 1 000 MW av den produktionskapacitet som EDF har tillgång till enligt dessa avtal. Kapaciteten skulle erbjudas genom *back-to-back-avtal* där man grupperar ett antal befintliga samproduktionsavtal. De första *back-to-back-avtalen* kommer att ha en varaktighet på 12 månader. Avtal på två och tre år kommer att övervägas om det uppstår en efterfrågan på sådana avtal.

Varaktighet

102. EDF åtar sig att bevilja tillgång till produktionskapacitet för en period på fem år från dagen för detta beslut. Denna period grundar sig på förväntningarna att elmarknaden i Frankrike inom de kommande fem åren kommer att ha utvecklats så att den erbjuder tillräckliga alternativa försörjningskällor för de volymer som EDF erbjuder genom auktioner i syfte att öka marknadens likviditet.
103. Efter femårsperioden skall kommissionen på grundval av en motiverad begäran från EDF besluta huruvida dessa villkor är uppfyllda och antingen upphäva eller förlänga EDF:s skyldighet att bevilja tillgång till produktionskapacitet.
104. EDF och/eller förvaltaren kan när som helst, dock tidigast efter att tre år har gått sedan antagandet av detta beslut, lämna in en motiverad begäran att detta åtagande skall upphöra.

EnBW:s innehav av aktier i Watt

---

²⁸ Medan kapacitetspriset bestäms genom det enskilda budet, fastställs energipriset – som avser priset för el som härrör från förvärvad kapacitet – av EDF på grundval av dess rörliga kostnader. Referensvärdet utgör däremot inget fast pris, utan bara ett tekniskt instrument för att genomföra auktionen.

105. Parterna åtar sig att EnBW skall avyttra, och EnBW godtar att avyttra, sina aktier i Watt.

Bedömning

106. Åtagandena som rör förbindelserna mellan EDF och CNR kommer att garantera att CNR från den 1 april 2001 befinner sig i en situation där företaget kan bli en aktiv konkurrent inom elsektorn i Frankrike. Eftersom EDF kommer att avsäga sig sina röster i CNR och dra tillbaka sin representant från CNR:s styrelse kommer EDF inte längre att ha något inflytande över CNR:s affärspolicy och marknadsstrategi. Genom det tekniska driftavtal och det försäljningsavtal som skall slutas mellan EDF och CNR kommer CNR gradvis att hamna i en situation där företaget kan utveckla marknadsföringen av sin hela produktion på marknaden för berättigade kunder.
107. De 6 000 MW produktionskapacitet som skall auktioneras ut motsvarar cirka 39–41 TWh. Detta motsvarar 30–32 procent av marknaden för berättigade kunder, som för närvarande uppgår till 130 TWh. Tillgången till produktionskapacitet kommer att göra det möjligt för utländska leverantörer att inleda en betydande verksamhet på marknaden för berättigade kunder. Efter den planerade sänkningen av tröskeln för berättigade kunder till 9 TWh per år kommer marknaden för berättigade kunder i Frankrike att uppgå till cirka 150 TWh. Å andra sidan kan man förvänta sig att CNR och SNET direkt kommer att bidra med cirka 10 TWh till likviditeten på denna marknad under kommande år. Tillsammans med de cirka 40 TWh som EDF gör tillgängliga genom auktioner kan konkurrenter försörja ungefär en tredjedel av marknaden för berättigade kunder med el som producerats i Frankrike.
108. Dessutom kommer tyska leverantörer också att kunna få fäste i Frankrike och sålunda bli tillräckligt starka i Frankrike för att kunna hantera EDF:s möjligheter till vedergällning genom sin verksamhet i Tyskland.
109. Slutligen kommer tillgången till produktionskapacitet i Frankrike att ge utländska leverantörer bättre möjligheter att erbjuda alleuropeiska leverantörsavtal eftersom de kommer att kunna försörja kunder med el från berättigade produktionsanläggningar genom ett "avtal om verkliga kraftverk" med EDF.
110. Det är i dagsläget osäkert hur den franska marknaden kommer att utvecklas, och det finns inga bestämmelser om att detta åtagande kommer att upphöra automatiskt vid en viss tidpunkt. En period på fem år ansågs motsvara den minsta tid som krävs för att tillräckliga alternativa försörjningskällor skall kunna utvecklas och på så sätt skapa en tillräcklig likviditet i Frankrike. Efter denna period kommer kommissionen att besluta huruvida dessa villkor är uppfyllda. Om kommissionen drar slutsatsen att villkoren faktiskt är uppfyllda kommer den att upphäva åtagandet. Efter en period på tre år efter antagandet av detta beslut kan EDF och/eller förvaltaren lämna in en motiverad begäran till kommissionen att detta åtagande skall upphöra. I detta fall kommer kommissionen att besluta huruvida de villkor som anges ovan redan är uppfyllda.
111. Avyttringen av EnBW:s aktier i Watt kommer att återställa det tidigare läget i Schweiz.
112. De åtaganden som EDF föreslår är därför lämpliga för att eliminera förstärkningen av EDF:s dominerande ställning på marknaden för berättigade kunder i Frankrike eftersom de motväger förlusten av EnBW som en potentiell konkurrent, EDF:s

vedergällningsmöjligheter i Tyskland, EDF:s förstärkta ställning i Schweiz och förlusten av Watt som en potentiell konkurrent samt förstärkningen av EDF:s ställning som alleuropeisk leverantör.

VI. SAMMANFATTNING

113. Av ovanstående kan man dra slutsatsen att den föreslagna koncentrationen i dess ändrade form inte skulle leda till att dominerande ställningar skapas eller stärks med resultatet att den effektiva konkurrensen skulle hämmas på en väsentlig del av den gemensamma marknaden, förutsatt att de åtaganden som beskrivs i bilagan fullgörs helt. Transaktionen förklaras därför vara förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion enligt artikel 8.2 i koncentrationsförordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Under förutsättning att parterna helt fullgör de åtaganden som beskrivs i bilagorna förklaras den anmälda transaktion genom vilken Electricité de France och Zweckverband Oberschwäbische Elektrizitätswerke förvärvar gemensam kontroll över Energie Baden-Württemberg AG vara förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till

de anmälade parterna.

Utfärdat i Bryssel den

På kommissionens vägnar

BILAGA I

De åtaganden som avses i artikel 1 finns tillgängliga på engelska på följande webbplats:
”[http:// europa.eu.int/comm/competition/index_en.html](http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html)”.